

LEERPLAN DERDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Basiszorg en ondersteuning

Specifiek gedeelte

Arbeidsmarktgerichte finaliteit

Graad: derde graad

Leerjaar: eerste en tweede leerjaar

Leerplannummer: voorlopige versie dd. 30/04/2023

Nummer inspectie:

DISCLAIMER: De eindtermen (alsook de decretale nummers) opgenomen in dit leerplan zijn onder voorbehoud van goedkeuring door het Vlaams Parlement.

Visie	3
Doelgroep en beginsituatie	4
Leerplandoelen	5
Minimale materiële vereisten	21
Vakkenkoppeling	22

Visie

De studierichting basiszorg en ondersteuning is een studierichting in de 3de graad arbeidsmarktgerichte finaliteit, gericht op doorstroom naar de arbeidsmarkt.

Leerlingen leren daarom competenties die belangrijk zijn bij het uitvoeren van ondersteunende, logistieke en huishoudelijke taken, het zorgen voor het dagelijks onderhoud en de schoonmaak, het zorgen voor het maaltijdgebeuren en het onderhoud van het linnen. Daar bovenop leren ze competenties mbt basiszorg en basisondersteuning om hen maximaal voor te bereiden op een Se-n-Se na OK3.

Basiszorg en ondersteuning wordt als domeingebonden studierichting aangeboden in de derde graad. De basisvorming is dezelfde als voor alle andere studierichtingen binnen de arbeidsmarktgerichte finaliteit.

De leerlingen krijgen een pakket basisvorming voor de arbeidsmarktfinaliteit en realiseren de doelen die leiden naar de beroepskwalificaties Huishoudhulp zorg en Logistiek assistent in de zorg. Daarnaast realiseren ze een set van competenties van de Verzorgende, Zorgkundige, Kinderbegeleider baby's en peuters en Kinderbegeleider schoolgaande kinderen.

De huishoudhulp zorg zorgt, met oog voor de zorgnood van de cliënt, voor het dagelijks onderhoud en de schoonmaak van de woning teneinde een aangename leefomgeving te behouden en/of te herstellen zodat de cliënt thuis kan blijven wonen.

De logistiek assistent zorg voert ondersteunende, logistieke en huishoudelijke taken uit teneinde het comfort van de zorgvrager te bevorderen.

De verzorgende ondersteunt de zorgvrager en zijn omgeving bij de activiteiten van het dagelijks leven op vlak van persoonsverzorging, comfortzorg, huishoudelijke ondersteuning, psychosociale en (ped)agogische zorg en bij activiteiten zowel binnen als buitenshuis teneinde de zorgvrager op een preventieve, herstellende en verzorgende wijze tegemoet te komen als burger in de samenleving, vertrekkende van zijn/haar noden, behoeften en eigen mogelijkheden.

De zorgkundige volgt onder toezicht van een verpleegkundige de gezondheidstoestand van de cliënt op, begeleidt deze bij de activiteiten van het dagelijks leven, voert toegewezen verpleegkundige handelingen uit en staat in voor lichaamsverzorging, comfortzorg, preventie, gezondheidsopvoeding en logistieke ondersteuning teneinde de cliënt op efficiënte en kwaliteitsvolle wijze te ondersteunen en te verzorgen, waarbij rekening gehouden wordt met zijn/haar welzijn.

De kinderbegeleider baby's en peuters voedt de baby's en peuters op, verzorgt hen en doet dit in samenwerking met ouders, collega's en externen rekening houdend met de diversiteit in de samenleving teneinde baby's en peuters in hun algemene ontwikkeling te stimuleren en de ouders als eerste opvoeders te ondersteunen.

De kinderbegeleider schoolgaande kinderen begeleidt de kinderen van de basisschool buiten de schooltijd en draagt bij aan hun algemene ontwikkeling, dit in samenwerking met ouders, collega's en externen rekening houdend met de diversiteit in de samenleving teneinde het kind zich goed te laten voelen en de ouders als eerste opvoeders te ondersteunen.

Doelgroep en beginsituatie

Leerlingen die het eerste leerjaar van de derde graad basiszorg en ondersteuning aanvatten in de arbeidsmarktgerichte finaliteit, kunnen naar interesse en keuze voor deze studierichting beschouwd worden als een homogene groep.

De vooropleiding vanuit de tweede graad en de kenmerken van de leerlingen in de derde graad verschillen echter qua aanleg en belangstelling op cognitief, psychomotorisch en sociaal-affectief vlak, waardoor ze vanuit dit oogpunt kunnen beschouwd worden als een heterogene groep. Daarom vinden we het belangrijk om – bij het begin van de derde graad – de beginsituatie van elke leerling goed in kaart te brengen, om als lerarenteam zicht te krijgen op de kenmerken van de leerlingengroep en een leerlijn uit te werken die nauw aansluit bij de beginsituatie en de mogelijkheden van de leerlingen. Hierbij heeft het lerarenteam de vrijheid en de verantwoordelijkheid om leerplandoelen in te plannen in zowel het eerste als tweede jaar van de derde graad volgens de noden, behoeften en mogelijkheden van hun leerlingengroep. Daarnaast heeft het lerarenteam de vrijheid om te bepalen op welke manier de doelen functioneel geclusterd en aangeboden kunnen worden binnen de derde graad.

Aan de ene kant wordt in de derde graad basiszorg en ondersteuning verder gebouwd op de tweede graad zorg en welzijn. Daartegenover wordt ingezet op het verfijnen en verdiepen van de competenties uit de tweede graad. In de derde graad vinden we het daarom belangrijk om – afgestemd op de leerlingengroep - als lerarenteam passende begeleiding met expliciete aandacht voor Gepersonaliseerd Samen Leren te voorzien. Een leertraject kan gedifferentieerd zijn, maar het einddoel blijft dat samen met alle leerlingen alle leerplandoelen met onderliggende kenniselementen op het einde van de derde graad op een kwaliteitsvolle manier op het vastgelegde beheersingsniveau werden aangeleerd, inge oefend en geëvalueerd.

Leerplandoelen

BK3_01.01	1
De leerlingen werken in teamverband met aandacht voor de organisatiecultuur, communicatie en procedures.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.01.01	Subdoel 1
De leerlingen passen strategieën toe om teamgericht te werken.	
BK3_01.01.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën toe om doelgericht te communiceren.	
BK3_01.01.03	Subdoel 3
De leerlingen passen interne procedures en afspraken toe.	

BK3_01.02	2
De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.02.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures uit stappenplannen, instructiefiches of handleidingen toe.	
BK3_01.02.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën voor planning en organisatie toe.	

BK3_01.02.03	Subdoel 3
De leerlingen passen strategieën voor kwaliteitscontrole toe.	

BK3_01.03	3
De leerlingen handelen economisch en duurzaam.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.03.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures toe om kostenbewust om te gaan met materialen, grondstoffen of tijd.	
BK3_01.03.02	Subdoel 2
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot milieuvoorschriften.	

BK3_01.04	4
De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.04.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot veilig handelen.	
BK3_01.04.02	Subdoel 2
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot ergonomisch handelen.	

BK3_01.04.03

Subdoel 3

De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot hygiënisch handelen.

BK3_02.01

15

De leerlingen sorteren en verwijderen huishoudelijk of zorggerelateerd afval.

- huishoudelijk afval: afval dat een 'huishoudhulp zorg' bij cliënten in de setting thuis- of gezinszorg kan aantreffen
- zorggerelateerd afval: afval dat een 'logistiek assistent in de zorg' in een residentiële setting of kinderopvang kan aantreffen

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.02

13

De leerlingen hanteren de richtlijnen met betrekking tot voedselveiligheid en voedselhygiëne binnen een professionele context.

- biologische, fysische en chemische gevaren met betrekking tot voeding
- besmetting en bederf
- hygiëne- en veiligheidsvoorschriften voor voedingsmiddelen: HACCP, GHP, CCP's en PVA's

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.03

De leerlingen richten de werkplek doelgericht in.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.03.01

Subdoel 1

De leerlingen leggen het materiaal (als verzamelnaam) klaar in functie van de opdracht.	
BK3_02.03.02	Subdoel 2
De leerlingen bergen het materiaal (als verzamelnaam) op na de opdracht.	
BK3_02.03.03	Subdoel 3
De leerlingen beheren de voorraad.	
BK3_02.03.04	Subdoel 4
De leerlingen geven bestellingen door aan een leidinggevende.	

BK3_02.04	21
De leerlingen hanteren een systematische aanpak bij het plannen en organiseren van de huishoudelijke activiteiten en opgedragen taken conform het zorg- en ondersteuningsplan van een cliënt in overleg met het team. <ul style="list-style-type: none">• Systematisch Verpleegkundig Handelen	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.05	11
De leerlingen passen de principes ter preventie van infectie, besmetting en vaak voorkomende gezondheidsproblemen toe. <ul style="list-style-type: none">• principes ter gezondheidsbevordering en preventie van infectie, besmetting en ziekte bij cliënten• beschermingsmaatregelen (bepaald in protocollen) ter bestrijding van infecties en besmettingen• anatomie en fysiologie van de gezonde mens• preventie van mondproblemen• kenmerken, oorzaken en behandeling van enkele vaak voorkomende gezondheidsproblemen bij cliënten: droge huid, jeuk en irritatie, dementie, beroerte en diabetes	
Beheersingsniveau	

toepassen

BK3_02.06

7

De leerlingen observeren cliënten in de woon-, leef- en speelleeromgeving in functie van de continuïteit van zorg en ondersteuning.

- observatietechnieken binnen een professionele context
- registratietechnieken binnen een professionele context
- signaalfunctie
- signalen van comfort en discomfort
- onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelleeromgeving

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.07

7

De leerlingen interpreteren onder begeleiding observatiegegevens over cliënten in de woon-, leef- en speelleeromgeving.

- reflectiemethodieken
- mogelijke implicaties voor het handelen van (zorg- en ondersteunings-)actoren

Beheersingsniveau

analyseren

BK3_02.08

7

De leerlingen rapporteren over (veranderingen bij) cliënten en (onregelmatigheden in) de woon-, leef- en speelleeromgeving in functie van de continuïteit van zorg en ondersteuning aan andere (zorg- en ondersteunings-)actoren.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.08.01

Subdoel 1

De leerlingen rapporteren mondeling en schriftelijk over (veranderingen bij) cliënten binnen een professionele context.

BK3_02.08.02

Subdoel 2

De leerlingen rapporteren mondeling en schriftelijk over (onregelmatigheden in) de woon-, leef- en speelleeromgeving binnen een professionele context.

BK3_02.09

5

De leerlingen handelen volgens de professionele gedragscode.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.09.01

Subdoel 1

De leerlingen gaan respectvol om met anderen binnen een professionele context.

- diverse werkcontexten: bij cliënten in de setting thuis- of gezinszorg, in residentiële settings en kinderopvang
- taken en rollen van andere (zorg- en ondersteunings-)actoren
- professionele relatie (inclusief scheiding beroepscontext - privé)
- vertrouwensrelatie
- het zorg- en ondersteuningsplan
- het kindvolgsysteem

BK3_02.09.02

Subdoel 2

De leerlingen handelen deontologisch correct.

- verantwoordelijkheidszin
- privacy van cliënten
- beroepsgeheim

BK3_02.09.03

Subdoel 3

De leerlingen informeren cliënten over hulpmiddelen en ondersteuningsinstanties.

- veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen

BK3_02.09.04

Subdoel 4

De leerlingen gaan op empathische wijze om met cliënten.

- visie op zorg, holistische visie op de mens: de generalistische benadering in zorg en

<p>ondersteuning, kwaliteit van leven, pedagogisch raamwerk</p> <ul style="list-style-type: none">• afstand en nabijheid, aandacht• welbevinden en betrokkenheid• zorgnood• draaglast en draagkracht• geen waardeoordeel• empowerment• onvoorwaardelijke positieve aanvaarding• cultuursensitief handelen
--

BK3_02.10	9
De leerlingen voeren EHBO uit bij noodsituaties binnen een gesimuleerde professionele context.	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.11	
De leerlingen stemmen de basiszorg en ondersteuning af op de behoeften van cliënten.	
<ul style="list-style-type: none">• cliënten in hun verschillende levensloopfasen• (basis)behoeften van cliënten (inclusief beweging, rust, slaap)	
Beheersingsniveau	
analyseren	

BK3_02.12	6
De leerlingen hanteren sociale en communicatieve vaardigheden in functie van het ondersteunen en het verzorgen van cliënten.	
<ul style="list-style-type: none">• sociale en communicatieve vaardigheden met cliënten en hun netwerk (inclusief actief luisteren, correct begrip van de cliënt)• weerstand of grensoverschrijdend gedrag• conflicten	
Beheersingsniveau	

creëren

BK3_02.13

13

De leerlingen bereiden maaltijden voor cliënten.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.13.01

Subdoel 1

De leerlingen nemen bestellingen van maaltijden op.

BK3_02.13.02

Subdoel 2

De leerlingen bereiden (aangepaste) maaltijden voor cliënten.

- evenwichtige, gezonde en gevarieerde voeding voor cliënten
- voedingsbehoeften, voedingsvoorkeuren
- aangepaste voeding, voedings- en dieetvoorschriften (inclusief intoleranties, allergieën en malnutritie) bij cliënten
- basisbereidingstechnieken voor eenvoudige bereidingen voor cliënten conform het zorg- en ondersteuningsplan

BK3_02.13.03

Subdoel 3

De leerlingen bedelen functioneel een maaltijd aan een cliënt.

BK3_02.13.04

Subdoel 4

De leerlingen bewaren (overschotten van) voedingsmiddelen.

BK3_02.14

13

De leerlingen dragen zorg voor het maaltijdgebeuren.

Beheersingsniveau

toepassen	
BK3_02.14.01	Subdoel 1
De leerlingen doen boodschappen aan de hand van de boodschappenlijst van en de budgetafpraak met een cliënt.	
BK3_02.14.02	Subdoel 2
De leerlingen ondersteunen het maaltijdgebeuren (met uitzondering van personen met slikproblemen).	
BK3_02.14.03	Subdoel 3
De leerlingen ruimen af binnen een professionele context.	
BK3_02.14.04	Subdoel 4
De leerlingen doen de afwas binnen een professionele context.	

BK3_02.15	14
De leerlingen dragen zorg voor kledij en textiel binnen een professionele context.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.15.01	Subdoel 1
De leerlingen sorteren vuile en gecontamineerde kledij en textiel binnen een professionele context.	
BK3_02.15.02	Subdoel 2
De leerlingen wassen kledij en textiel binnen een professionele context. <ul style="list-style-type: none">• (moeilijk verwijderbare) vlekken• ontvlekkingsproducten	
BK3_02.15.03	Subdoel 3

De leerlingen drogen kledij en textiel binnen een professionele context.	
BK3_02.15.04	Subdoel 4
De leerlingen plooiën of strijken kledij en textiel binnen een professionele context.	
BK3_02.15.05	Subdoel 5
De leerlingen voeren klein verstelwerk aan kledij en textiel uit binnen een professionele context.	

BK3_02.16	12
De leerlingen zorgen voor de woon-, leef- en speelleeromgeving binnen een professionele context.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.16.01	Subdoel 1
De leerlingen verluchten de woon-, leef- en speelleeromgeving binnen een professionele context.	
BK3_02.16.02	Subdoel 2
De leerlingen verlichten de woon-, leef- en speelleeromgeving binnen een professionele context.	
BK3_02.16.03	Subdoel 3
De leerlingen maken woon, leef- en speelleerruimtes, sanitair en materiaal schoon binnen een professionele context.	
BK3_02.16.04	Subdoel 4
De leerlingen maken bedden op binnen een professionele context.	
BK3_02.16.05	Subdoel 5
De leerlingen zorgen voor planten en huisdieren binnen een professionele context.	

BK3_02.17	8
De leerlingen hanteren (ped)agogische vaardigheden in functie van het ondersteunen van het psychosociaal welbevinden en de fysieke, emotionele en educatieve ondersteuning van de cliënt.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.17.01	Subdoel 1
De leerlingen tonen positieve betrokkenheid.	
BK3_02.17.02	Subdoel 2
De leerlingen geven ruimte aan cliënten.	
BK3_02.17.03	Subdoel 3
De leerlingen bieden keuzes aan cliënten.	
BK3_02.17.04	Subdoel 4
De leerlingen motiveren en stimuleren cliënten om deel te nemen aan activiteiten of iets nieuws.	

BK3_02.18	16
De leerlingen organiseren ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten in 1-1 situaties voor volwassenen.	
Beheersingsniveau	
creëren	
BK3_02.18.01	Subdoel 1
De leerlingen geven informatie over activiteiten. <ul style="list-style-type: none">• informatie over activiteiten: welke activiteiten worden waar, wanneer, voor wie georganiseerd	
BK3_02.18.02	Subdoel 2

De leerlingen bieden een gevarieerd aanbod aan ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten aan op maat van volwassenen in 1-1 situaties.

BK3_02.18.03

Subdoel 3

De leerlingen bieden (fysieke en emotionele) ondersteuning tijdens ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten.

BK3_02.19

16, 17

De leerlingen organiseren ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten in 1-1 situaties voor kinderen om hen te stimuleren in hun ontwikkeling.

Beheersingsniveau

creëren

BK3_02.19.01

Subdoel 1

De leerlingen richten een stimulerende speelleeromgeving in.

BK3_02.19.02

Subdoel 2

De leerlingen werken op kindhoogte.

BK3_02.19.03

Subdoel 3

De leerlingen bieden (een gevarieerd aanbod aan ontwikkelingsstimulerende) ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten aan op maat van kinderen in 1-1 situaties.

BK3_02.19.04

Subdoel 4

De leerlingen bieden educatieve ondersteuning aan kinderen tijdens ontspannings- en vrijetijdsactiviteiten.

BK3_02.20

18

De leerlingen ondersteunen de cliënt bij verplaatsingen.

Beheersingsniveau

toepassen	
BK3_02.20.01	Subdoel 1
De leerlingen helpen zorgverstrekkers bij de verplaatsing van een cliënt. <ul style="list-style-type: none">• valpreventie	
BK3_02.20.02	Subdoel 2
De leerlingen helpen zorgverstrekkers bij het tillen en positioneren van een cliënt.	
BK3_02.20.03	Subdoel 3
De leerlingen ondersteunen cliënten bij verplaatsingen conform het zorg- en ondersteuningsplan in overleg met een zorgverstrekker. <ul style="list-style-type: none">• mobiliteitsgraden: goede gezondheid/mobiel, krukken/wandelstok, loophulp , rolstoel, bedlegerig• specifiek materiaal: looprek/rollator, rolstoel, multipositiewagen, bed, kinderwagen	
BK3_02.20.04	Subdoel 4
De leerlingen doen cliëntenvervoer conform het zorg- en ondersteuningsplan in overleg met een zorgverstrekker.	

BK3_02.21	19
De leerlingen voeren eenvoudige sterilisatietechnieken uit.	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.22	20
De leerlingen voeren eenvoudige administratieve taken uit.	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.22.01	Subdoel 1
De leerlingen klasseren documenten.	
BK3_02.22.02	Subdoel 2
De leerlingen verdelen post, dossiers, pakjes, documenten.	
BK3_02.22.03	Subdoel 3
De leerlingen beantwoorden de telefoon.	
BK3_02.22.04	Subdoel 4
De leerlingen vullen formulieren in.	

BK3_02.23	10
De leerlingen voeren onder toezicht van een zorgverstreker afgebakende zorgtaken uit bij kinderen.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.23.01	Subdoel 1
De leerlingen verschonen een luier (inclusief het verzorgen van de stuit) onder toezicht en begeleiding van een zorgverstreker.	
BK3_02.23.02	Subdoel 2
De leerlingen staan in voor of ondersteunen bij de dagelijkse hygiënische verzorging van kinderen: reinigen van neus, ogen en mond en geven van een babybadje onder toezicht en begeleiding van een zorgverstreker.	
BK3_02.23.03	Subdoel 3
De leerlingen meten de lichaamstemperatuur bij kinderen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstreker.	

BK3_02.23.04	Subdoel 4
De leerlingen beschrijven de aandachtspunten bij medicatie voor kinderen.	
BK3_02.23.05	Subdoel 5
De leerlingen geven informatie over zindelijkheidstraining.	

BK3_02.24	10
De leerlingen voeren onder toezicht van een zorgverstreker afgebakende zorgtaken conform het zorg- en ondersteuningsplan van de cliënt uit.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.24.01	Subdoel 1
De leerlingen werken volgens de basisprincipes van Grypdonc.	
BK3_02.24.02	Subdoel 2
De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstreker bij hygiënische verzorging van de niet-bedlegerige cliënt met of zonder een dysfunctie van ADL conform het zorg- en ondersteuningsplan (inclusief toilet aan de lavabo).	
BK3_02.24.03	Subdoel 3
De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstreker bij mondzorg.	
BK3_02.24.04	Subdoel 4
De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstreker bij dagelijkse haartooi.	
BK3_02.24.05	Subdoel 5
De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstreker bij nazorg: elektrisch scheren, opmaak, reinigen oren.	

BK3_02.24.06	Subdoel 6
De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstrekker bij aanbrengen en onderhoud van bril en gehoorapparaat.	
BK3_02.24.07	Subdoel 7
De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstrekker bij voetbad bij niet-risicopatiënten.	
BK3_02.24.08	Subdoel 8
De leerlingen meten de lichaamstemperatuur en polsslag bij volwassen cliënten onder toezicht en begeleiding van een zorgverstrekker.	
BK3_02.24.09	Subdoel 9
De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstrekker volwassen cliënten bij het nemen van medicatie.	
BK3_02.24.10	Subdoel 10
De leerlingen ondersteunen onder toezicht en begeleiding van een zorgverstrekker bij de vocht- en voedseltoediening langs orale weg uitgezonderd bij slikstoornissen en sondevoeding.	

Minimale materiële vereisten

De minimale materiële vereisten voor deze studierichting zijn [via deze link](#) te raadplegen.

Vakkenkoppeling

De vakkenkoppeling voor deze studierichting is [via deze link](#) te raadplegen.